

PARENTS' KNOWLEDGE ABOUT MEDIA EDUCATION WIEDZA RODZICÓW NA TEMAT EDUKACJI MEDIALNEJ

Izabela Jaroszewska^{1,A-F}

¹Zakład Socjologii Akademia Białska im. Jana Pawła II, Polska
Department of Sociology John Paul II University in Biała Podlaska, Poland

Jaroszewska, I., (2023). Parents' knowledge about media education / Wiedza rodziców na temat edukacji medialnej, Social Dissertations / Rozprawy Społeczne, 18(1), 1-23. <https://doi.org/10.29316/rs/176424>

Authors' contribution /
Wkład autorów:
A. Study design /
Zaplanowanie badań
B. Data collection /
Zebranie danych
C. Data analysis /
Dane – analiza i statystyki
D. Data interpretation /
Interpretacja danych
E. Preparation of manuscript /
Przygotowanie artykułu
F. Literature analysis /
Wyszukiwanie i analiza
literatury
G. Funds collection /
Zebranie funduszy

Tables / Tabele: 1

Figures / Ryciny: 8

References / Literatura: 19

Submitted / Otrzymano:
10.09.2023

Accepted / Zaakceptowano:
06.12.2023

Summary: The article concerns the knowledge about media education among parents of children in the period of early school education.

Material and methods: The study used the diagnostic survey method with the questionnaire technique. The research was conducted in August 2023 among parents of students in grades 1-3 of primary school. The group of respondents consisted of 50 people.

Results: The surveyed parents have varied knowledge about media education. Many parents regularly talk to their children about Internet safety and the rules of using electronic devices. The vast majority of parents know the possibilities and threats related to the use of electronic devices and media.

Conclusions: The respondents have knowledge about media education, they try to acquire it and pass it on to their children in an appropriate way. They also try to follow their children in their use of electronic devices. Parents do not expand their knowledge about media education based on professional content.

Keywords: children, parents, Internet, media, media education, early school education

Streszczenie: Artykuł dotyczy wiedzy na temat edukacji medialnej wśród rodziców dzieci w okresie edukacji wczesnoszkolnej.

Materiał i metody: W badaniach zastosowano metodę sondażu diagnostycznego z techniką ankiety. Badania przeprowadzono w sierpniu 2023r, wśród rodziców uczniów klas 1-3 szkoły podstawowej. Grupa respondentów składała się z 50 osób.

Wyniki: Badani rodzice posiadają zróżnicowaną wiedzę na temat edukacji medialnej. Wielu rodziców regularnie prowadzi rozmowy ze swoimi dziećmi o bezpieczeństwie w Internecie, a także zasadach korzystania z urządzeń elektronicznych. Zdecydowana większość rodziców zna możliwości i zagrożenia, jakie niesienie ze sobą korzystanie z urządzeń elektronicznych i mediów.

Wnioski: Respondenci posiadają wiedzę na temat edukacji medialnej, starają się ją przyswajać oraz w odpowiedni sposób przekazywać swoim dzieciom. Próbuje także podążać za swoimi dziećmi w kwestii korzystania przez nich z urządzeń elektronicznych. Rodzice nie poszerzają swojej wiedzy o edukacji medialnej w oparciu o profesjonalne treści.

Słowa kluczowe: dzieci, rodzice, internet, media, edukacja wczesnoszkolna, edukacja medialna

Address for correspondence: Izabela Jaroszewska, Department of Sociology John Paul II University in Biała Podlaska, Poland, Sidorska 95/97, 21-500, Biała Podlaska, Poland; email: izabelajaroszewska@o2.pl ORCID: 0009-0009-8768-0945

Copyright by: John Paul II University in Biała Podlaska, Izabela Jaroszewska

This is an Open Access journal, all articles are distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives 4.0 International (CC BY-NC-SA 4.0). License (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>).

Introduction

The modern world presents many challenges to parents – some of them emerge every day, whereas others give them some time to prepare, but not always fully. This is how we can define adaptation to the world of the media, new technologies or Internet – in spite of many preparations, it is impossible to be fully prepared for changes that follow. One of the challenges of modern education, both for children and for parents, is adequate preparation within the scope of media education. The latter should give answers to questions asked by modern parents: How much time should our child spend in front of the screen? What is the safe amount of screen time? At what age it is proper to buy a phone to a child or to set up a social media account for him/her? How to set the rules? It turns out, however, that the Internet most often helps parents find the right answer (Fig. 1). This results in the strong need to ensure proper preparation for the use of electronic devices, not only among children but also parents.

The aim of the research was to check what knowledge of media education parents of primary school pupils in grades 1-3.

Wstęp

Współczesny świat stawia przed rodzicami wiele wyzwań, część z nich pojawia się z dnia na dzień, inne pozwalają się nieco przygotować, jednak nie zawsze w pełni. Tak można określić adaptowanie się do świata mediów, nowych technologii czy Internetu – mimo wielu przygotowań, nie uda się w pełni być gotowym na te zmiany, które następują. Jednym z wyzwań współczesnej edukacji, zarówno dla dzieci, jak i rodziców, jest odpowiednie przygotowanie w ramach edukacji medialnej. To ona powinna dawać odpowiedzi na pytania, jakie stawiają sobie współcześni rodzice: Ile czasu powinno spędzać dziecko przed ekranem? Jaka jest bezpieczna ilość czasu ekranowego? W jakim wieku kupić dziecku telefon, założyć konto w social mediach? Jak ustalać zasady? Okazuje się jednak, że rodzicom z pomocą w poszukiwaniu odpowiedzi najczęściej przybywa Internet (rys.1). Pojawia się, więc duża potrzeba zadbania o odpowiednie przygotowanie do korzystania z elektroniki, nie tylko dzieci, ale także rodziców.

Celem przeprowadzonych badań było sprawdzenie, jaką wiedzę na temat edukacji medialnej posiadają rodzice uczniów klas 1-3 szkoły podstawowej.

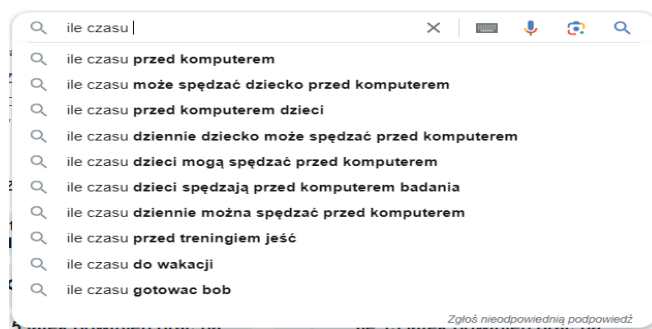

Figure 1. A screenshot with the most frequent prompts in searching an answer to the question about screen time

Rysunek 1. Zrzut ekranu dotyczący najczęstszych podpowiedzi w poszukiwaniu odpowiedzi na pytanie o czas ekranowy

Source: www.google.pl (access: 30.08.2023).

Źródło: www.google.pl (dostęp dnia 30.08.2023r.).

Media education in literature on the subject

In the digital world, the precise definition of the term 'media education' becomes a difficult task due to the presence of many similar issues in the area of generally understood digital security, digital security science and the rapid development of many media. The term 'media education' has been subject to various transformations resulting

Edukacja medialna w literaturze przedmiotu

W cyfrowym świecie precyzyjne zdefiniowanie pojęcia „edukacja medialna” staje się utrudnionym zadaniem z uwagi na wiele zbliżonych zagadnień, które znajdują się w obszarze ogólnie rozumianego bezpieczeństwa cyfrowego, nauki o nim oraz szybkiego rozwoju wielu mediów. Pojęcie „edukacja medialna” przechodziło różne

from the emergence of ever newer types of media. The first media of this kind were related to film, television or audiovisual education, but the rapid development of the media led to the commencement of scientific reflections on the uniform concept that would fit all emerging means of communication. In 1973, the first definition of media education was made during a meeting of member organisations of the International Film and Television Council in Paris (Ptaszek, 2019, p. 123). At that time, media education was defined as 'research on, learning and teaching modern means of communication and expression forming a specific autonomous area of knowledge within the scope of educational theory and practice different from the use of these means as an aid in teaching and learning other areas of knowledge, such as mathematics, nature or geography' (Ptaszek, 2029, p. 123). In this sense, media education was supposed to prepare recipients for contact with the media – it was not to serve as a science about the use of the media in teaching, but as the media science in itself – as a support tool in understanding media within various scientific disciplines. Until the emergence of computers and the Internet, the definition of media education was subject to minor transformations, but in the course of the widespread use of this medium, UNESCO decided to expand this definition. First of all, it covered all kinds of the mass media (means of mass communication), indicating that media education 'enables people to understand means of mass communication used in their society, as well as the ways they work and acquire the skills of using them, for the purpose of communication with others' (Ptaszek, 2019, p. 127).

Taking scientific disciplines into account, media education forms a part of media pedagogy. Among areas of operation of media pedagogy, Bronisław Siemieniecki mentions general media pedagogy, media education, information technology, computer diagnostics, pedagogical therapy and the media in the human world (Siemieniecki, 2021, p. 100). He assumes that 'media education covers the didactic and educational process in all forms of main education, further education and self-education, the methodology of media and IT training, and the technology of education' (Siemieniecki, 2021, p. 100). He does not indicate that media education should cover only the stage of kindergarten or school education – he points out that its area of

przeobrażenia, które wynikały z pojawiania się coraz nowszych rodzajów mediów. Pierwsze z nich związane były z edukacją filmową, później telewizyjną czy audiowizualną, jednak szybki rozwój mediów sprawił, że rozpoczęto naukowe rozważania nad jednolitym pojęciem, pasującym do wszystkich pojawiających się środków komunikacji. W 1973 roku po raz pierwszy zdefiniowano edukację medialną, podczas spotkania organizacji członkowskich International Film and Television Council w Paryżu (Ptaszek, 2019, s. 123). Określono ją wówczas, jako „badanie, nauczanie oraz uczenie o współczesnych środkach komunikacji, i ekspresji stanowiącej szczególny, autonomiczny obszar wiedzy w ramach teorii i praktyki edukacyjnej, odmiennej od wykorzystywania tych środków, jako pomocy w nauczaniu i uczeniu się innych obszarów wiedzy, takich jak matematyka, przyroda czy geografia” (Ptaszek, 2019, s. 123). W ten sposób rozumiana edukacja medialna, miała za zadanie przygotowywać odbiorców do kontaktu z mediami, nie miała być nauką o wykorzystywaniu mediów w nauczaniu, a nauką o mediach samą w sobie, jako narzędzie wspierające w rozumieniu mediów w ramach różnych dyscyplin naukowych. Do momentu pojawiania się komputerów i Internetu, definiowanie edukacji medialnej przechodziło nieznaczne przeobrażenia, jednak wraz z upowszechnieniem się tego medium, UNESCO zdecydowało o rozszerzeniu tej definicji. Przede wszystkim odniesiono ją do wszystkich środków masowego przekazu wskazując, że edukacja medialna „umożliwia ludziom zrozumienie środków masowego przekazu wykorzystywanych w ich społeczeństwie, a także sposobów, w jaki pracują i nabywają umiejętności posługiwania się nimi, w celu komunikowania się z innymi” (Ptaszek, 2019, s. 127).

Biorąc pod uwagę dziedziny naukowe, edukacja medialna stanowi część pedagogiki medialnej. Wśród obszarów działania pedagogiki medialnej Bronisław Siemieniecki wymienia ogólną pedagogikę medialną, edukację medialną, technologię informacyjną, komputerową diagnostykę i terapię pedagogiczną oraz media w świecie człowieka (Siemieniecki, 2021, s. 100). Przyjmuje on, że „edukacja medialna zajmuje się procesem dydaktyczno-wychowawczym we wszystkich formach kształcenia, doksztalcenia i samokształcenia, metodyką kształcenia medialnego i informatycznego, technologią kształcenia” (Siemieniecki, 2021, s. 100). Nie wskazuje, że ma dotyczyć

operation concerns the pupil/student, the teacher and their environment, including cyberspace. In his opinion, media education 'is used for teaching recipients to choose information consciously, making them familiar with the language of media communication, raising awareness about the culture of communication, stimulating interest in culture, shaping socially desirable attitudes and developing creative activity with the use of the media' (Siemieniecki, 2021, p. 101). Piotr Drzewiecki defined media education in a similar way – as a part of media pedagogy. He indicated that media pedagogy is understood as 'a science about upbringing through media education – the practice of such upbringing that encompasses not only the communication of cultural values but also education and the didactic process' (Drzewiecki, 2013, pp. 21-22).

The term 'media education' was explained in *Encyklopedia PWN [PWN Encyclopaedia]*, where it is defined as 'an interdisciplinary area of education describing the role of mass communication in the socialisation, learning and upbringing process, preparing for the use of the multimedia and for the smooth communication and reception of information via new technologies and preparing for the critical reception of senses of visual and media education' (Encyklopedia PWN, 2023). In *Popularna Encyklopedia Mass Mediów [Popular Encyclopaedia of the Mass Media]*, the definition proposed by Józef Skrzypczak specifies media education as 'a direction of education aimed at providing children, young people and adults in specific knowledge and skills enabling them to receive media messages in a conscious and critical manner, particularly with regard to the mass media messages, and to use the media as tools for description of the world, intellectual development and mutual communication' (after: Granat, 2019, p. 32).

Another explanation of this term was provided by the National Council of Radio Broadcasting and Television, where the amended directive on audiovisual media services from November 2018 introduces the following definition of media education: 'media literacy refers to skills, knowledge and understanding that allow citizens to use media effectively and safely. *In order to enable citizens to access information and to use, critically assess and create media content responsibly and safely, citizens need to possess advanced media literacy skills. Media literacy should not be limited to learning about tools*

jedynie etapu edukacji przedszkolnej czy szkolnej, podkreśla, że jej obszar działania dotyka ucznia, nauczyciela, a także ich środowiska, w tym cyberprzestrzeni. Jego zdaniem edukacja medialna „służy nauczaniu odbiorców świadomego wyboru informacji, zapoznaniu z językiem komunikacji medialnej, uwrażliwieniu na kulturę przekazu, rozbudzeniu zainteresowań kulturą, kształtowaniu pożądanych społecznie postaw oraz rozwijaniu twórczej aktywności wykorzystującej media” (Siemieniecki, 2021, s. 101). Podobnie edukację medialną, jako część pedagogiki medialnej, definiował Piotr Drzewiecki. Wskazywał, że przez pedagogikę mediów rozumiemy „naukę o wychowaniu, przez edukację medialną – praktykę tego wychowania, obejmującą, obok przekazu wartości kulturowych, również kształcenie i proces dydaktyczny” (Drzewiecki, 2013, s. 21-22).

Pojęcie „edukacja medialna wyjaśnione zostało w Encyklopedii PWN, gdzie definiowane jest, jako „dziedzina kształcenia o charakterze interdyscyplinarnym, mówiąca o roli środków masowego przekazu w procesie socjalizacji, uczenia się i wychowania; przygotowująca do posługiwania się multimediami i do sprawnego przekazywania i odbioru informacji za pośrednictwem nowych technologii, a także przygotowująca do krytycznego odbioru znaczeń kultury wizualnej i medialnej” (Encyklopedia PWN, 2023). Z kolei w *Popularnej Encyklopedii Mass Mediów* definicja, proponowana przez Józefa Skrzypczaka, edukację medialną określa, jako „kierunek kształcenia zmierzający do wyposażenia dzieci, młodzieży i osób dorosłych, w określoną wiedzę i umiejętności, pozwalające na świadomy, i krytyczny odbiór przekazów medialnych, w szczególności komunikatów przekazywanych przez mass media, a także na posługiwanie się mediami, jako narzędziami opisywania świata, rozwoju intelektualnego, i komunikowania się wzajemnego” (za: Granat, 2019, s. 32).

Wyjaśnieniem tego pojęcia zajęła się również Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji, gdzie znowelizowana dyrektywa o audiowizualnych usługach medialnych z listopada 2018 r., wprowadza następującą definicję tego pojęcia „umiejętność korzystania z mediów oznacza umiejętności, wiedzę i rozumienie, które pozwalają obywatelom skutecznie i bezpiecznie używać mediów. *Aby obywatele mieli możliwość dotarcia do informacji oraz odpowiedzialnie i bezpiecznie wykorzystywali, krytycznie oceniali i tworzyli treści medialne, muszą osiągnąć zaawansowane*

and technologies, but should aim to equip citizens with the critical thinking skills required to exercise judgment, analyse complex realities and recognise the difference between opinion and fact.' (KRRiT, 2018) Another definition of media education was formulated by Waclaw Strykowski: 'media education is aimed at understanding the nature and impact of the media and their rational and effective use in didactic and educational situations' (Strykowski, 2003, p. 19).

When analysing definitions of media education, it is worth noting a relatively new type of differentiation used by Grzegorz Ptaszek, who divides media education on the basis of media development phases: Web 1.0, Web 2.0 and Web 3.0. Analogously, he mentions:

- media education 1.0 – its aim was not only to develop critical thinking towards the media and their messages but also to indicate the critical attitude and autonomy in general. It referred mainly to television and the press;
- media education 2.0 – connected mainly with the development of the Internet, including social media websites, it was intended to prepare recipients for responsible reception of the traditional media and messages provided by new media. Its aim is to increase awareness in the fields of reception, communication and creation in the media space;
- media education 3.0 – extends the area of interest with the technological sphere of the media that is invisible to users (algorithms, data) and refers to all hidden and smart mechanisms related to the activity of recipients; its aim is to increase the critical analysis of the entire media ecosystem by pointing out not only one's own media activity but also the significance of the impact of smart algorithms (Ptaszek, 2019).

The differentiation used by Grzegorz Ptaszek shows precisely what challenges are faced by recipients of the media and the Internet, including both adults and children, at particular stages of their development.

Theoretical reflections are worth supplementing with the goals set for media education. Waclaw Strykowski mentioned such goals as:

- preparation for the proper (critical) reception of the media as tools used for communicating information and shaping the system of values and attitudes;

umiejętności korzystania z mediów. Umiejętność korzystania z mediów, nie powinna być ograniczona do zdobywania wiedzy o narzędziach i technologiach, ale powinna mieć na celu wyposażanie obywateli w umiejętność krytycznego myślenia, niezbędną do dokonywania ocen, analizowania złożonych realiów oraz odróżniania opinii od faktów" (KRRiT, 2018). Wyjaśnieniem pojęcia edukacja medialna zajmował się także Waclaw Strykowski, który zdefiniował je następująco: „edukacja medialna oznacza kształcenie w dziedzinie mediów, w celu zrozumienia ich natury i oddziaływania oraz racjonalnego i efektywnego ich wykorzystania w sytuacjach dydaktycznych i wychowawczych” (Strykowski, 2003, s. 19).

Analizując definicje edukacji medialnej, warto zwrócić uwagę na dosyć nowe rozróżnienie zastosowane przez Grzegorza Ptaszka, który dzieli edukację medialną w oparciu o fazy rozwoju mediów – Web 1.0, Web 2.0 oraz Web 3.0. Analogiczne wymienia on:

- edukację medialną 1.0 – jej celem było rozwijanie, nie tylko krytycznego myślenia względem mediów i ich przekazów, lecz również ogólnie, jako wskazywanie na krytyczną postawę i autonomię. Dotyczyła ona głównie telewizji i prasy;
- edukację medialną 2.0 – związana głównie z rozwojem Internetu, w tym portali społecznościowych, miała za zadanie przygotować odbiorców do odpowiedzialnego odbioru, nie tylko tradycyjnych mediów, ale również przekazów za pośrednictwem nowych mediów. Jej celem jest zwiększenie świadomości w obszarach odbierania, komunikowania i tworzenia w przestrzeni medialnej;
- edukację medialną 3.0 – rozszerza obszar zainteresowań o sferę technologiczną mediów, która jest dla użytkowników niewidzialna (algorytmy, dane), a dotyczy wszelkich ukrytych i inteligentnych mechanizmów, związanych z aktywnością odbiorców; jej celem jest zwiększenie krytycznej analizy całego ekosystemu medialnego, nie tylko zwrócenie uwagi na własne działania w mediach, ale także na znaczenie oddziaływania inteligentnych algorytmów (Ptaszek, 2019).

Rozróżnienie zastosowane przez Grzegorza Ptaszka precyzyjnie obrazuje, jakie wyzwania, na poszczególnych etapach rozwoju mediów i Internetu, stają przed ich odbiorcami – a są nimi zarówno dorośli, jak i dzieci.

- preparation for the use of the media as tools of intellectual work (self-development) and professional work (entrustment of some activities to the media);
- preparation for the rational use of the media as instruments of fun and entertainment (Strykowski, 2003).

Anna Kaczmarek draws our attention to media education in terms of its purpose, indicating that 'the aim of media education is to develop media competence, which consists, among others, in access to all media, teaching the skill of analysing the content of media messages and becoming familiar with communication possibilities in the modern media. And media competence should be understood as a harmonious composition of knowledge, understanding, evaluation and the efficient use of the media' (after: Nowicka, 2020).

The above reflections clearly suggest that the media education process starts not at the school stage but earlier in the family circle. Beata Kosmalska highlighted this fact in her research paper, indicating that media education can be considered from two perspectives: the formal one and the informal one. The formal perspective usually involves the implementation of goals of media education provided at compulsory and optional classes within institutions. The informal perspective occurs in various non-school structures of the social environment. The most important one is obviously the family circle, where media education starts and where children are prepared for the development of media competence by other environmental entities (Kosmalska, 2019). Kosmalska indicates that it is the responsibility of parents to introduce the child adequately into the world of the media and digitisation. In order to achieve this, the parent should have the relevant knowledge and understanding of what media education is in the modern world and should introduce it into their own life independently. These aspects were noticed by Agnieszka Ogonowska, who explains that media education addressed to parents will help them enrich their competence. It may concern such areas as: characteristics of the new media, threats resulting from the use of the latest technologies, methods of limitation and prevention of the pathological use of the media, the modelling of positive media behaviours in the home environment, or the implementation of home media education (after: Nowicka, 2020).

Rozważania teoretyczne warto uzupełnić o cele, jakie stawiane są edukacji medialnej. Wacław Strykowski wymienił takie, jak:

- przygotowanie do właściwego (krytycznego) odbioru mediów, jako narzędzi przekazu informacji oraz kształtowania systemu wartości i postaw;
- przygotowanie do posługiwania się mediami, jako narzędziami pracy intelektualnej (własnego rozwoju) i pracy zawodowej (powierzenie mediom niektórych czynności);
- przygotowanie do racjonalnego korzystania z mediów, jako instrumentów zabawy i rozrywki (Strykowski, 2003).

Na edukację medialną, pod kątem jej celu, zwraca uwagę Anna Kaczmarek, która wskazuje, iż „celem edukacji medialnej jest ukształtowanie kompetencji medialnych i polega między innymi na: trosce o dostęp do wszystkich mediów, uczeniu umiejętności analizy treści komunikatów medialnych, poznawaniu możliwości komunikacyjnych we współczesnych mediach. Z kolei kompetencje medialne rozumieć będziemy, jako harmonijną kompozycję wiedzy, rozumienia, wartościowania i sprawnego posługiwania się mediami” (za: Nowicka, 2020).

Powyższe rozważania wskazują jednoznacznie, że proces edukacji medialnej nie rozpoczyna się na etapie szkolnym, a znacznie wcześniej – już w środowisku rodzinnym. Zwróciła na to uwagę, w swoim artykule naukowym, Beata Kosmalska, która podkreśla, że edukację medialną można rozpatrywać z dwóch perspektyw: formalnej i nieformalnej. Pierwsza najczęściej związana jest z realizacją celów edukacji medialnej, prowadzonej w ramach instytucji – na zajęciach obowiązkowych i fakultatywnych. Nieformalna przebiega w różnorodnych, pozaszkolnych strukturach środowiska społecznego. Najważniejsze z nich, bo rozpoczynające edukację medialną i przygotowujące do kształtowania kompetencji medialnych przez inne podmioty środowiskowe, to oczywiście środowisko rodzinne (Kosmalska, 2019). Wskazuje, że to na rodzicach spoczywa obowiązek odpowiedniego wprowadzenia dziecka w świat mediów i cyfryzacji. By móc tego dokonać, rodzic powinien dysponować wiedzą oraz znajomością tego, czym jest we współczesnym świecie edukacja medialna, a także powinien samodzielnie wprowadzać ją do własnego życia. Na te kwestie uwagę zwróciła Agnieszka Ogonowska, która wyjaśnia, że edukacja medialna skierowana

Focusing around the concept of media education in Poland, we must devote some attention to the understanding of this term in the European and international arena. In foreign language on the subject, media education is defined by the term 'media literacy', or 'media literacy education', which is generally understood as the ability to use the media. Many foreign authors indicated that 'education in media literacy is the key to understanding modern information in society: people are simply obliged to have media competence today, otherwise they will not only become easy targets of numerous media manipulations but they will not be able to enter the diversified world of media culture to the full extent' (Fedoro, Mikhaleva, 2020, p. 155). One of the leading organisations acting in the field of media education in USA is The National Association for Media Literacy Education (NAMLE), which defines the skill of using the media as 'the ability to access, analyse, evaluate, create and act by means of all forms of communication' (Lwandik, 2023, p. 7).

Since the accession of Poland into the European Union, trends in the development of media education in Poland are determined mainly by European directives and acts regulating media education activity. For the last few years, member states have been bound by the latest directive EU 2018/1808, which was adopted by the Parliament and the Council on 14th November 2018. In the context of the understanding of this directive by member states, it is interesting to note that, depending on the country, the term 'media education' is translated here in various ways. Ewa Murawska-Najmiec notes that 'the English version of the directive contains the definition of media education (media literacy) that is generally understood as a result of media education, whereas the French language version refers to media education (or, strictly speaking, to education for the media – *éducation aux médias*). However, the Polish translation of the directive does not use any of these terms; instead, it uses a descriptive form 'the ability to use the media' (Murawska-Najmiec, 2012, p. 75). This differentiation indicates how ambiguously particular countries approach the issue of media education and explores the lack of homogeneity in the treatment of this concept by EU authorities. One of the most recent measures undertaken by the EU was the publication of 'European Digital Action Plan' in 2020, according to which the EC intended to work on the preparation of common guidelines for teachers and educators in order to support digital skills and

do rodziców, pozwoli im wzbogacić swoje kompetencje, Dotyczyć może takich obszarów, jak cechy nowych mediów, zagrożenia wynikające z korzystania z najnowszych technologii, metody ograniczania oraz przeciwdziałania patologicznemu używaniu mediów, zasadom modelowania pozytywnych zachowań medialnych w środowisku domowym, wdrażaniu domowej edukacji medialnej (za: Nowicka, 2020).

Skupiając się wokół pojęcia edukacji medialnej na gruncie Polski, nie sposób nie wspomnieć, o rozumieniu tego pojęcia na arenie europejskiej i międzynarodowej. W zagranicznej literaturze przedmiotu edukacja medialna funkcjonuje pod pojęciem *media literacy*, *media literacy education*, które ogólnie rozumiane jest jako „umiejętność korzystania z mediów”. Wielu autorów zagranicznych wskazuje, iż „edukacja w zakresie umiejętności korzystania z mediów, jest kluczem do zrozumienia współczesnej informacji społeczeństwa: dziś, człowiek jest po prostu zobowiązany, do posiadania kompetencji medialnych, w przeciwnym razie, nie tylko stanie się łatwą ofiarą licznych manipulacji medialnych, ale nie będzie mógł w pełni wejść w zróżnicowany świat kultury medialnej” (Fedoro, Mikhaleva, 2020, s. 155). Jedną z wiodących organizacji działających w obszarze edukacji medialnej w USA jest The National Association for Media Literacy Education (NAMLE), która definiuje umiejętność korzystania z mediów, jako „zdolność dostępu, analizowania, oceniania, tworzenia i działania, przy użyciu wszystkich form komunikacji” (Lwandik, 2023, s. 7).

Od momentu wstąpienia Polski do Unii Europejskiej, trendy w rozwoju edukacji medialnej w naszym kraju wyznaczone są głównie przez europejskie dyrektywy oraz akty regulujące działalność związaną z edukacją medialną. Przez ostatnie lata kraje członkowskie obowiązują najnowszą dyrektywa UE 2018/1808, która została przyjęta przez Parlament i Radę 14 listopada 2018 r. Ciekawym spostrzeżeniem, w zakresie rozumienia powyższej dyrektywy przez kraje członkowskie, może okazać się fakt, że w zależności od kraju znajdujące się w niej pojęcie „edukacja medialna” przybiera różną formę tłumaczenia. Ewa Murawska-Najmiec zauważa, że „anglojęzyczna wersja dyrektywy podaje definicję kompetencji medialnej (media literacy), którą na ogół rozumie się, jako wynik edukacji medialnej, natomiast francuska wersja językowa mówi o edukacji medialnej

counteract disinformation in member states. The outcomes of the implementation of this plan were to be verified in 2023.

Directions of action in media education are also determined by international organisations that constantly undertake a number of actions and campaigns addressed to parents, teachers and children with regard to the improvement of their media competence. One of them is the UNESCO, which strives to popularise new global standards with regard to guidelines concerning the elaboration of curricula on the use of the media and information (after: Lwandik, 2023). Significant measures are taken also by the UNESCO, including the most recent one – the implementation of the UNICEF's Strategic Plan 2022–2025, the aim of which is to call for activities to solve the issue of the digital gap or increase of security of virtual spaces by presenting both positive and negative aspects of media activity (after: Lwandik, 2023).

Methodology of research

The aim of the paper is to analyse the knowledge of parents about media education. Referring to theoretical reflections, the author formulated the main research problem: Do parents of children at the stage of early school education possess knowledge about media education? The main problem was divided into the following two detailed research questions:

1. How do parents introduce media education into their children's lives?

(a ściślej rzecz biorąc o edukacji do mediów – *éducation aux médias*). Z kolei polski przekład dyrektywy nie posługuje się żadnym z tych terminów, używa za to opisowej formy *umiejętność korzystania z mediów*" (Murawska-Najmiec, 2012, s. 75). Rozróżnienie to wskazuje, jak niejednoznacznie do kwestii edukacji medialnej podchodzą poszczególne kraje, a jednocześnie poddaje pod refleksję brak jednorodności w kształtowaniu tego pojęcia przez organy UE. Jednym z najnowszych działań podejmowanych przez UE było pojawienie się w 2020 „Europejskiego planu *działania na rzecz edukacji cyfrowej*” według, którego KE zamierzała pracować nad przygotowaniem wspólnych wytycznych dla nauczycieli i edukatorów, w celu wspierania umiejętności cyfrowych i zwalczania dezinformacji w krajach członkowskich. Weryfikacja efektów realizacji tego planu nastąpić miała w 2023r.

Kierunki działań w zakresie edukacji medialnej wyznaczają również organizacje o charakterze międzynarodowym, które stale podejmują szereg działań i kampanii skierowanych do rodziców, nauczycieli i dzieci w zakresie podnoszenia ich kompetencji medialnych. Wśród nich znajduje się UNESCO, które podejmuje starania w popularyzacji nowych, globalnych standardów w zakresie wytycznych, dotyczących opracowywania programów nauczania w zakresie korzystania z mediów i informacji (za: Lwandik, 2023). Istotne działania podejmuje także UNICEF, którego najnowszym działaniem jest realizacja UNICEF's Strategic Plan 2022-2025, który poprzez ukazanie zarówno pozytywnych, jak i negatywnych stron działania mediów, za cel przyjmuje wezwanie do podejmowania działań w celu rozwiązania problemu przepaści cyfrowej czy zwiększenia bezpieczeństwa przestrzeni wirtualnych (za: Lwandik, 2023).

Metodologia badań

Celem artykułu jest analiza wiedzy rodziców na temat edukacji medialnej. Nawiązując do rozważań teoretycznych sformułowano główny problem badawczy: Czy rodzice dzieci na etapie edukacji wczesnoszkolnej posiadają wiedzę na temat edukacji medialnej? Główny problem został uszczegółowiony na dwa poniższe pytania badawcze:

1. W jaki sposób rodzice wprowadzają edukację medialną w życie swoich dzieci?

2. What threats and opportunities from the media and the Internet are known to parents?

For the purposes of the research, the diagnostic survey method was used. The technique used was the survey, and the survey questionnaire served as a research tool. The author's questionnaire consisted of 34 open and closed questions and a demographics. The questions were addressed to parents of children at the stage of early school education – in Grades 1–3 of primary school. The survey research was conducted fully online via Google form in August 2023. Altogether, 50 parents – mainly women – took part in the survey.

Characteristics of respondents

Most of the respondents were women (45); only 5 answers were provided by men. Places of residence indicated by respondents included cities (34 persons) and villages (16 persons). The dominant group among respondents was formed by parents at the age of 31-40 (37 persons) and at the age of 41-50 (11 persons). The smallest group of respondents consisted of persons at the age of up to 30 years (2 persons). The respondents are parents of children from Grade 1 (16 persons), Grade 2 (16 persons) and Grade 3 (18 persons).

Knowledge of media education among parents – results of research

It is worth starting the analysis of the research by presenting answers where, according to parents, children spend a safe amount of time in front of the screen during the period of early school education. Respondents had an opportunity to enter their own answers according to the interpretation of the question. Most parents reported the amount of 2 hours (13 answers) and 1 hour (13 answers); the answer '1-2 hours' was also frequently given (8 persons), and two persons indicated 2-3 hours as the right amount. Other questions were more diversified, including the following examples: *'There is no safe amount, everything is up to the child'*, *'0.5 hours per day, like a goodnight cartoon in the past'*, *'6 hours a week'*, *'Preferably nothing at all. At home, TV or the tablet should be used as rarely as possible, maximum once a week. Unfortunately, this opportunity is lost at school...'*, *'25 minutes per day,' 'up to 3 hours*

2. Jakie zagrożenia i możliwości ze strony mediów i Internetu, znane są rodzicom?

W badaniu posłużono się metodą sondażu diagnostycznego. Zastosowaną techniką była ankieta, a narzędziem badawczym kwestionariusz ankiety. Autorski kwestionariusz składał się z 34 pytań otwartych i zamkniętych oraz metryczki. Pytania skierowane były do rodziców dzieci w okresie edukacji wczesnoszkolnej, czyli klas I-III szkoły podstawowej. Badania sondażowe przeprowadzono w sierpniu 2023, zrealizowane były w całości w formie online, za pośrednictwem formularza Google. Łącznie w badaniu wzięło udział 50 rodziców – głównie kobiet.

Charakterystyka badanych osób

Większość badanych stanowiły kobiety – 45 ankietowanych, jedynie 5 odpowiedzi pochodziło od mężczyzn. Respondenci, jako swoje miejsce zamieszkania wskazywali miasto (34 osoby) oraz wieś (16 osób). Wśród ankietowanych dominowali głównie rodzice w wieku 31-40 lat (37 osób) oraz w wieku 41-50 lat (11 osób). Najmniejszą ilość badanych stanowiły osoby w wieku do 30 lat (2 osoby). Badani to rodzice dzieci uczęszczających do klasy I (16 osób), klasy II (16 osób) oraz klasy III (18 osób).

Wiedza rodziców na temat edukacji medialnej – wyniki badań

Analizę przeprowadzonych badań warto rozpocząć od zaprezentowania odpowiedzi wskazujących na bezpieczną, zdaniem rodziców, ilość czasu spędzanego przed ekranem przez dziecko w okresie edukacji wczesnoszkolnej. Badani rodzice mieli możliwość wpisania własnych odpowiedzi, zgodnie z interpretacją pytania. Najwięcej rodziców wskazało, że ich zdaniem jest to 2 godziny (13 odpowiedzi) oraz 1 godzina (13 odpowiedzi), często pojawiała się także odpowiedź 1-2 godziny (8 osób), dwie osoby wskazały, że powinno to być 2-3 godziny. Pozostałe odpowiedzi były bardziej zróżnicowane, znalazły się wśród nich, takie jak: *„Nie ma bezpiecznej, wszystko zależy od dziecka”*, *„1/2 dziennie, tak jak kiedyś dobranocka”*, *„6 godzin tygodniowo”*, *„Najlepiej w ogóle. W domu korzystanie z telewizji lub tabletu możliwie najrzadziej, max raz w tygodniu. W szkole niestety traci się tę możliwość...”*,

per week', '20 minutes – three times a week', '3-4 hours per week', 'More on the weekend, less during the week. Everything is a question of learning, how much time it takes', 'Hard to say', '3 hours daily', 'Two hours during school time'. The above answers clearly show the diversity in the amount of safe screen time reported by parents; this shows the diversity of the approach to the use of electronic means and different levels of knowledge about the safe quantity of screen time in children from that age group.

„25 min dziennie”, „do 3 godzin dziennie”, „20 min – 3 x w tyg”, „3-4 godziny tygodniowo”, „2 godziny najwięcej”, „Weekend więcej, w tygodniu mniej. Wszystko jest kwestią lekcji, nauki ile czasu na to schodzi”, „Ciężko powiedzieć”, „3 godziny dziennie”, „W trakcie szkoły 2 godziny”. Powyższe odpowiedzi wyraźnie wskazują, jak duże rozbieżności w ilości bezpiecznego czasu ekranowego deklarują badani rodzice, pokazuje to różnorodność podejścia do korzystania z elektroniki, a także różny poziom wiedzy na temat bezpiecznej ilości czasu ekranowego u dzieci w tym wieku.

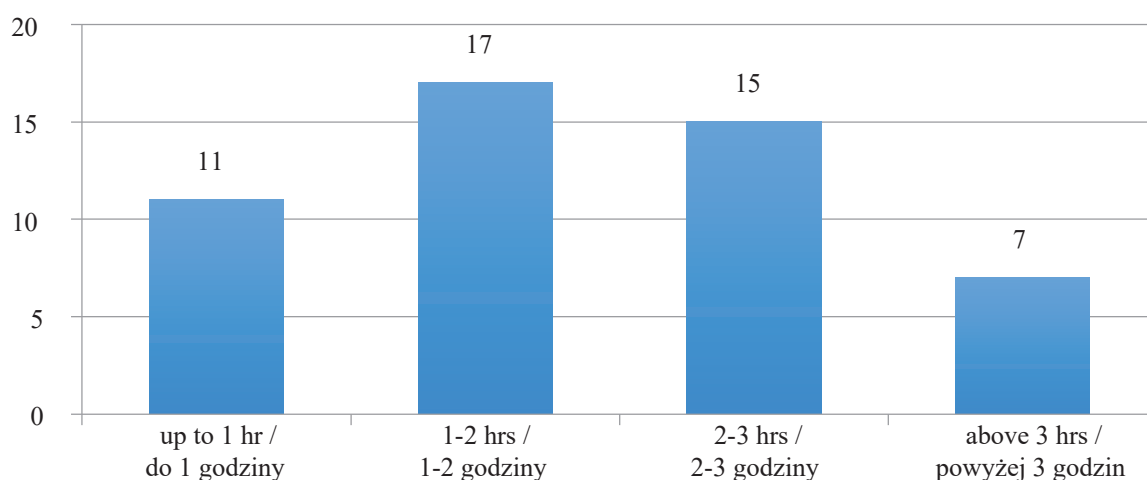

Chart 1. Daily time declared by parents as spent 'in front of the screen' by their children

Wykres 1. Dzienny czas deklarowany przez rodziców, jako spędzany przez ich przez dzieci „przed ekranem”

Source: based on own research.

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

The results indicate that a majority of respondents declare that their children do not spend more than two hours with electronic media – 17 persons stated that their child spends 1-2 hours a day, 15 persons – 2-3 hours and 11 persons – up to 1 hour. The smallest group consisted of parents whose children spend more than 3 hours in front of the screen. The juxtaposition of the two aforementioned results shows that the time spent by children in front of the screen is consistent with what parents indicated as the safe quantity of screen time.

The guidelines of media education refer also to knowledge about the possibility of parental control, also in the form of an app, and, primarily, knowledge of the existence of such applications – Chart 2.

Wyniki wskazują, że większość badanych rodziców deklaruje, że ich dzieci nie przekraczają dwóch godzin dziennie na korzystanie z elektroniki – 17 osób podało, że dziecko spędza 1-2 godziny dziennie, 15 osób, że jest to 2-3 godziny, a 11 osób, że do 1 godziny. Najmniejszą grupę stanowili rodzice, których dzieci spędzają przed ekranem powyżej 3 godzin. Zestawienie ze sobą dwóch powyższych wyników pokazuje, że czas jaki dzieci spędzają przed ekranem, jest zgodny z tym, co rodzice wskazywali, jako bezpieczna ilość czasu ekranowego.

Wśród założeń edukacji medialnej pojawia się kwestia wiedzy na temat możliwości zastosowania kontroli rodzicielskiej, również w formie aplikacji, a przede wszystkim znajomość istnienia takich aplikacji – wykres 2.

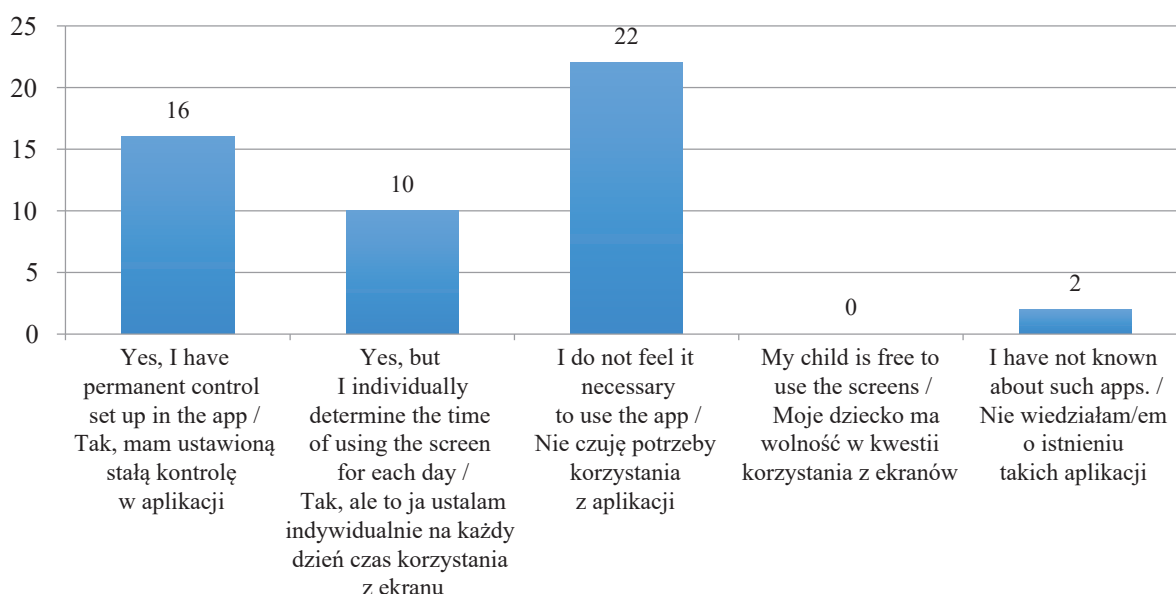

Chart 2. The use of the possibility of parental control (in an app) in the case of the use of electronic devices by the child

Wykres 2. Korzystanie z możliwości kontroli rodzicielskiej (w aplikacji), w przypadku korzystania przez dziecko z urządzeń elektronicznych

Source: based on own research.

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

According to the results, almost one half of the respondents do not feel the need to use apps supporting parental control (22 persons), whereas some more parents declare that they have a permanent control time set up in the app (16 persons), and a few respondents indicated that they would also individually determine the time of using the screen for each day (10 persons). Only two respondents did not know that there are apps allowing for parental control. None of the parents indicated any answer related to the freedom of use of the screens by children.

A majority of the surveyed parents (40 persons) admitted that they set the rules of using electronic devices with their child. Persons who declared that they set the rules together with their child indicated how they do it. The obtained answers referred to a number of areas – the first area concerned the arrangement of the time for which children are allowed to sit in front of the screen: *'We set the day and time for watching a cartoon, once a week,' 'Before each use, there is a fixed time and scope of what he/she can do', '2 hours a day', 'He/she can use the computer after finishing his/her assigned tasks', 'At what time he/she can use it', 'Before the child takes the tablet, I say how much time he/she can spend with it', 'I inform how much time he/she can spend and ask him to*

Uzyskane wyniki wskazują, że prawie połowa badanych nie czuje potrzeby, by korzystać z aplikacji wspierających w kontroli rodzicielskiej (22 osoby), nieco więcej rodziców deklaruje, że ma ustawioną stałą kontrolę w aplikacji (16 osób), a kilkoro badanych wskazało, że dodatkowo sami ustala indywidualnie, na każdy dzień, czas korzystania z ekranu (10 osób). Jedynie dwie osoby wśród badanych nie wiedziało, że istnieją aplikacje pozwalające na kontrolę rodzicielską. Nikt z rodziców nie wskazał odpowiedzi związanej z wolnością korzystania przez dzieci z ekranów.

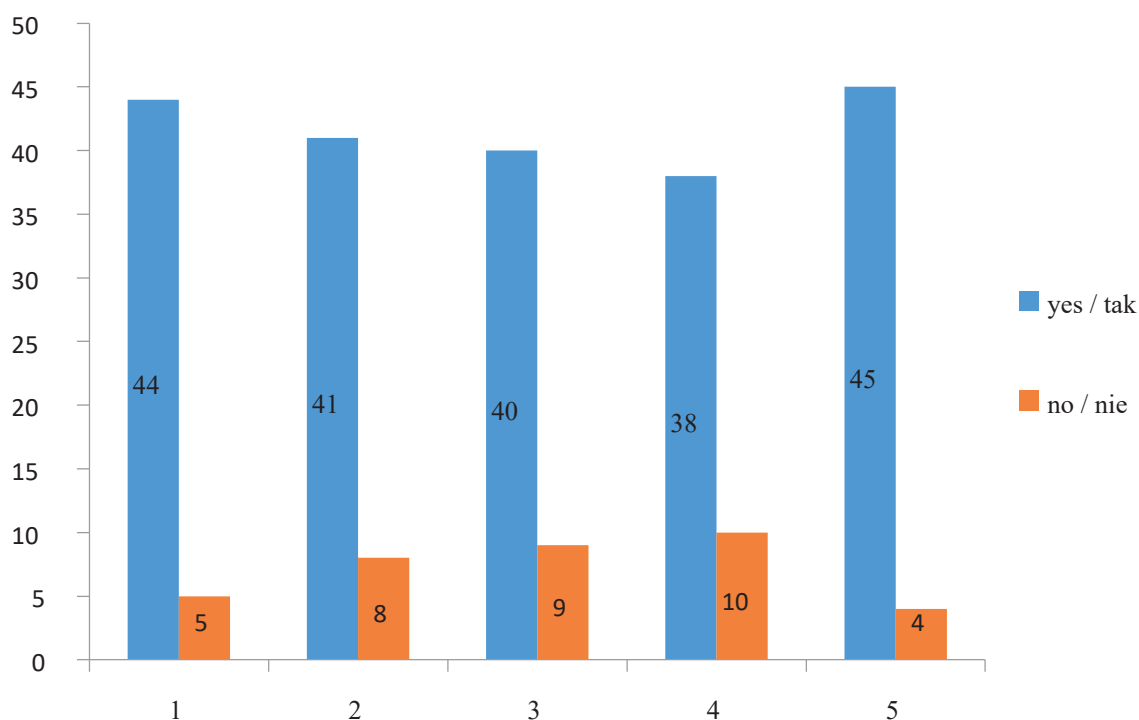
Większość badanych rodziców (40 osób) przyznała, że wspólnie z dzieckiem ustala zasady korzystania z elektroniki. Osoby, które zadeklarowały, że ustalają zasady wspólnie dzieckiem wskazały, w jaki sposób je ustalają. Pozyskane odpowiedzi dotyczyły kilku obszarów – pierwszy z nich związany był ustaleniem czasu, na jaki rodzice pozwalają dziecku zasiąść przed ekranem, tj.: *„Wyznaczamy czas i termin oglądania bajki, 1x w tyg.”, „Przed każdym skorzystaniem jest wyznaczony czas i zakres, co może robić”, „2 godziny dziennie”, „Czas, może skorzystać z komputera po wcześniejszym wykonaniu zadań poleconych”, „Jaki czas może korzystać”, „Zanim dziecko weźmie tablet mówię ile może na nim spędzić czasu”, „Informuję ile czasu może spędzić i proszę o wyłączenie po tym*

turn the device off after this time,' 'We fix the time and what they are allowed to watch', 'How much time and what apps he/she can use', 'We set dates, times and rules of use', 'He/she sits in front of the screen only when his/her homework is done,' 'We talk and set the time, depending on the duties and plans of our family.' The second area concerned the control of the contents reached by the child – parents indicated the following answers: 'I tell him/her not to watch YouTube channels, but he/she sometimes does not comply, so I deleted the app', 'What he/she can watch and for how long', 'We choose for our child the websites he/she can use at the time determined by us', 'There is the time and the websites he/she can use', 'We set the time of using electronic devices and control the contents that are displayed'. 'We spend time with the children in the same room in order to ensure control', 'I must know what my child views and I control the contents watched by the child', 'For example, we agree on what he/she must not watch', 'He/she has to inform me about all games, and I check the phone', 'We agree upon the safety rules, apps, websites'. The third area of answers suggested the presence of a conversation: 'We make a compromise', 'During a conversation about the threats of excessive use of such activity', 'Talking and negotiating', 'We talk and present our expectations', 'We talk, and if there are any problems at school, I limit the screen time', 'We discuss things every day', 'We talk about what is allowed and what is not, what is valuable and what is not'. The numerous and diversified answers of parents show that they represent very different levels of knowledge about the implementation of media education.

The knowledge of positive and negative aspects of the use of electronic devices by children is a part of the preparation for supporting the child within the scope of media education in the family circle – Chart 3 and 4.

czasie", „Wyznaczamy czas i co wolno im oglądać”, „Ile czasu może korzystać i z jakich aplikacji”, „Wyznaczamy dni i godziny korzystania, a także zasady które warunkują korzystanie”, „Kiedy ma wyłączyć telewizor”, „Korzysta tylko gdy skończy się uczyć i odrabiać lekcje” „Rozmowa i ustalenie czasu, w zależności od obowiązków i planów rodziny. Drugi obszar dotyczył kontrolowania treści, do których dociera dziecko, rodzice wskazali następujące odpowiedzi: „Zabraniam oglądania kanałów na YouTube, ale czasami się nie stosuje więc usunęłam aplikacje”, „Co może oglądać i ile czasu”, „Sami wybieramy dla dziecka strony z których może korzystać w czasie przez nas wyznaczonym”, „Czas oraz strony z których może korzystać”, „Wyznaczamy czas korzystania z urządzeń elektronicznych oraz pilnujemy treści, które są wyświetlane. Spędzamy czas z dziećmi w tym samym pomieszczeniu, by mieć kontrolę”, „Muszę wiedzieć co moje dziecko przegląda, kontroluje treści oglądane przez dziecko”, „Np. umawiamy się, czego nie może oglądać”, „Ma mnie informować o wszystkich grach, sprawdzam telefon”, „Ustalamy zasady bezpieczeństwa, programy, strony”. Trzeci obszar odpowiedzi wskazywał na pojawienie się rozmowy: „Idziemy na kompromis”, „Podczas rozmowy w odniesieniu do zagrożeń płynących z nadmiernego korzystania z takich aktywności”, „Rozmowa i negocjacje”, „Podczas rozmowy przedstawiamy swoje oczekiwania”, „Rozmową w razie problemów z nauka w szkole ograniczam czas przed ekranem”, „Codzienna dyskusja”, „Rozmawiamy o tym co można co nie, co jest wartościowe, a co nie”. Przedstawione liczne i zróżnicowane odpowiedzi rodziców pokazują, na jak różnych poziomach wiedzy, na temat wdrażania edukacji medialnej, znajdują się rodzice.

Wiedza na temat pozytywnych i negatywnych aspektów korzystania przez dzieci z elektroniki jest częścią przygotowania do wsparcia dziecka w ramach edukacji medialnej w środowisku rodzinnym – wykres 3 i 4.

1. Extension of information competence, 2. Development of passions/interests, 3. Opportunity to contact friends and parents, 4. Support in daily learning, 5. Source of knowledge.

1. poszerzanie kompetencji informacyjnych, 2. rozwój pasji/zainteresowań, 3. możliwość kontaktu ze znajomymi, rodzicami, 4. wsparcie w codziennej nauce, 5. źródło wiedzy.

Chart 3. The knowledge of positive aspects of using the Internet among parents.

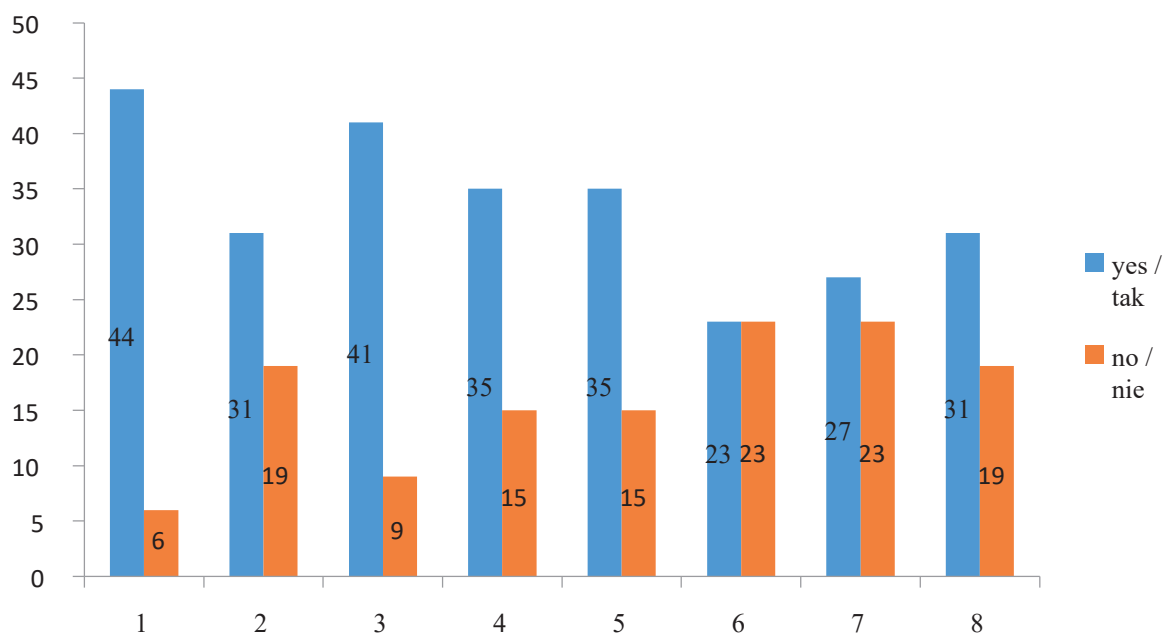
Wykres 3. Wiedza rodziców na temat pozytywnych aspektów korzystania z Internetu

Source: based on own research.

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

Most respondents are familiar with positive aspects of using the Internet: extension of information competence, development of passions/interests, opportunity to contact friends and parents, support in daily learning, source of knowledge. Some respondents indicated they do not have such knowledge. Apart from benefits, the use of electronic devices has also drawbacks – Chart 5

Większość badanych zna pozytywne aspekty korzystania z Internetu, czyli poszerzanie kompetencji informacyjnych, rozwój pasji/zainteresowań, możliwość kontaktu ze znajomymi, rodzicami, wsparcie w codziennej nauce źródło wiedzy. Pojedyncze osoby wskazały, że nie posiadają takiej wiedzy. Obok korzyści płynących z korzystania z elektroniki znajdują się także jej słabe strony – wykres 5.

1. Reduced concentration and attention, 2. Sleep disorder, 3. Nervousness, 4. Neglect of school or household duties, 5. Reduced physical activity, 6. Resignation from passions/hobbies or extracurricular activities, 7. Wrong perception of oneself or one's body, 8. Aggression/ cyberbullying.

1. Zmniejszona koncentracja i uwaga, 2. Zaburzenia snu, 3. Nerwowość, 4. Zaniedbanie obowiązków szkolnych lub domowych, 5. Ograniczenie aktywności ruchowej, 6. Rezygnacja z pasji/hobby czy zajęć dodatkowych, 7. Błędne spostrzeganie siebie lub swojego ciała, 8. Agresja/ cyberbullying.

Chart 5. Knowledge of the consequences of excessive use of electronic devices

Wykres 5. Znajomość skutków nadmiernego korzystania z urządzeń elektronicznych

Source: based on own research.

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

Among the reported consequences, parents indicated most frequently that they are familiar with reduced concentration and attention (44 persons) – it is one of the most characteristic features of excessive use of electronic devices. Then they indicated nervousness (41 persons), the neglect of school or household duties (35 persons) and reduced physical activity (35 persons). The negative aspects that are least known to parents include the wrong perception of oneself or one's body (23 persons) and resignation from passions/hobbies (23 persons) – the same number of parents declared that they know or do not know such a consequence of using electronic devices. Few parents are familiar with sleep disorder and aggression, too (19 persons each).

The use of electronic devices is inseparably connected with web surfing, which often involves numerous dangers that children may experience.

Wśród wymienianych skutków rodzice najczęściej wskazywali, że znana jest im zmniejszona koncentracja i uwaga (44 osoby) – jest to jedna z najbardziej charakterystycznych cech nadmiernego korzystania z elektroniki. Następnie wskazywali nerwowość (41 osób), zaniedbywanie obowiązków szkolnych lub domowych (35osób) oraz ograniczenie aktywności ruchowej (35 osób). Najmniej, znanymi dla rodziców negatywnymi aspektami są, błędne spostrzeganie siebie lub swojego ciała (23 osoby) oraz rezygnacja z pasji/hobby (23 osoby) – taka sama ilość rodziców zadeklarowała, że zna, jak i nie zna takiego skutku korzystania z elektroniki. Mało znane są rodzicom również zaburzenia snu oraz agresja (po 19 osób).

Korzystanie z urządzeń elektronicznych nierozłącznie związane jest także z surfowaniem po Internecie, który niesienie ze sobą często wiele niebezpieczeństw, których mogą doświadczyć dzieci.

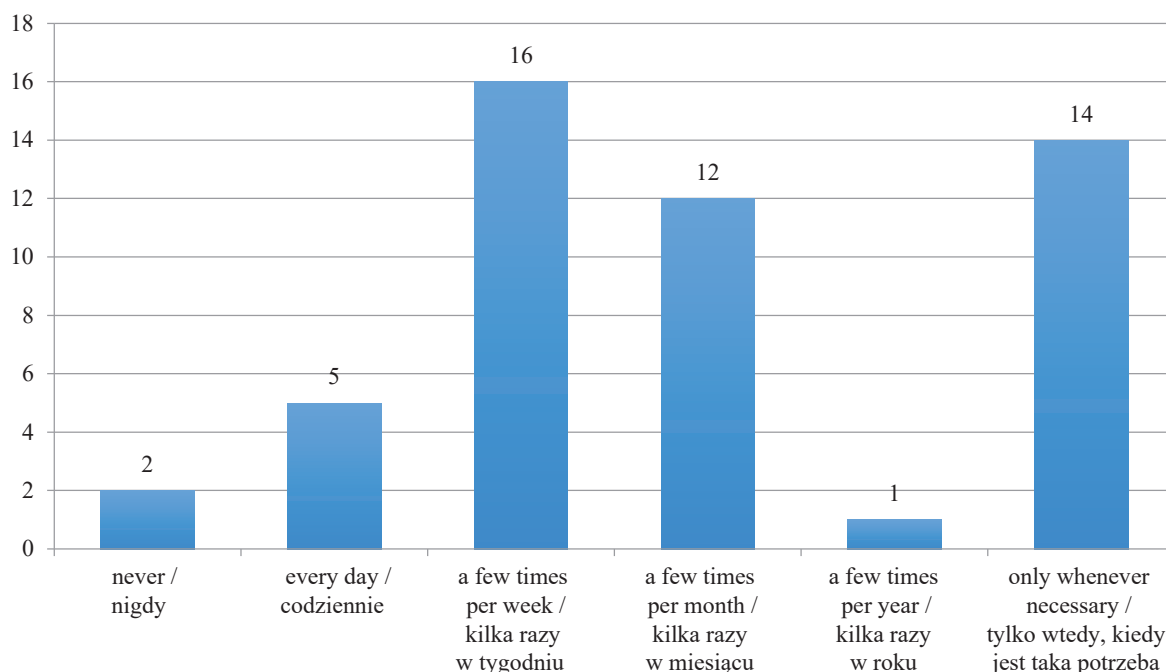

Chart 6. Frequency of talking about online safety with the child.

Wykres 6. Częstotliwość rozmawiania z dzieckiem o bezpieczeństwie w Internecie

Source: based on own research.

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

According to the results, most parents talk about online security with their children; differences lie in the frequency of holding such conversations. The biggest number of parents declare that they talk with their children a few times per week (16 persons), slightly fewer respondents (14) said that they talk with their children about it only when such a conversation is necessary. A similar number of parents declare that they talk about online security with their child a few times per month (12 persons). Two respondents do not talk about it with their children at all, and one declared they do it a few times per year. The obtained data show that parents pay attention to the online security of their children and try to talk to them about it regularly. In order to hold such a conversation properly, parents should have adequate knowledge about online security. According to the research, 21 persons do not make use of educational aids, training courses or thematic literature. Other persons indicated the following places that help them expand their knowledge: *'Online articles', 'Uncle Google knows everything', 'Webinars, training courses for parents', 'Safe Internet training', 'I have training courses at work because I work 8 hours at the computer and this is a must for every employee',*

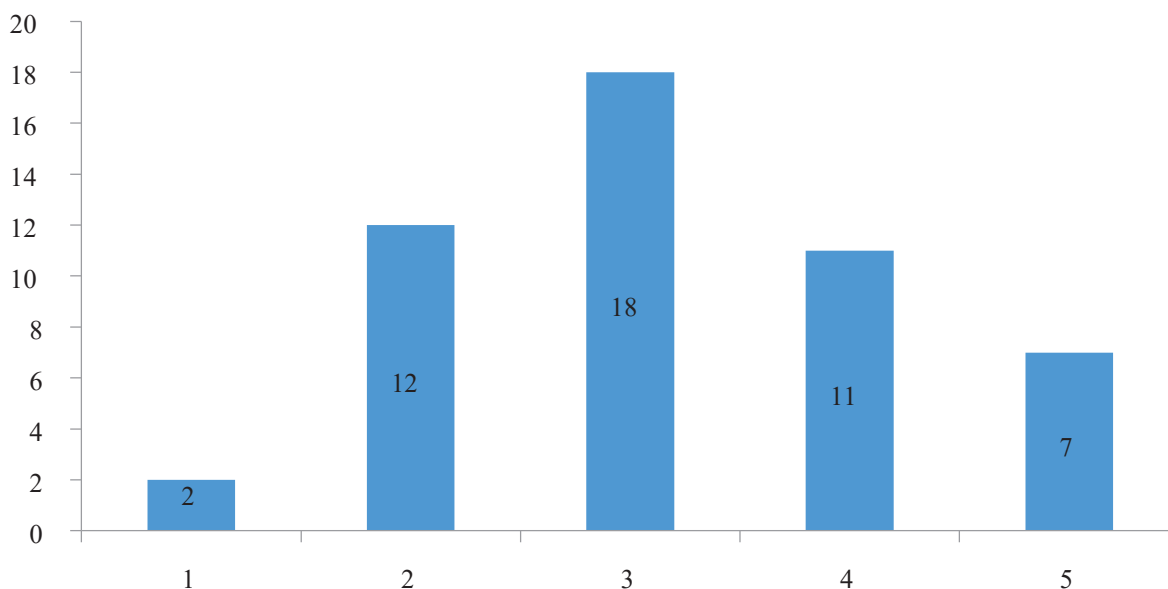
Uzyskane wyniki wskazują, że rodzice w większości prowadzą rozmowy o bezpieczeństwie w Internecie ze swoimi dziećmi, różnicuje je częstotliwość odbywania się takich rozmów. Największa ilość rodziców deklaruje, że prowadzą rozmowy kilka razy w tygodniu (16 osób), nieco mniej (14) wskazało, że rozmawia z dziećmi o tym, tylko wtedy, kiedy pojawia się konieczność przeprowadzenia takiej rozmowy. Zbliżona ilość rodziców deklaruje, że rozmawia z dzieckiem o bezpieczeństwie internetowym kilka razy w miesiącu (12 osób). Dwoje badanych nie rozmawia z dziećmi na ten temat, a jedna zadeklarowała, że robi to kilka razy w roku. Uzyskane dane obrazują, że rodzice przywiązują wagę do bezpieczeństwa swoich dzieci w Internecie i starają się regularnie z nimi o tym rozmawiać. By móc odpowiednio przeprowadzić taką rozmowę rodzice sami powinni posiadać wiedzę czym bezpieczeństwo w Internecie jest. Z badań wynika, że 21 osób nie korzysta z pomocy naukowych, szkoleń czy literatury tematycznej. Pozostałe osoby wskazały następujące miejsca, które pozwalają im poszerzać wiedzę: *„Artykuły w Internecie”, „Wujek Google wszystko wie”, „Webinarów, szkoleń dla rodziców”, „Szkolenie bezpieczny internet”, „Posiadam szkolenia w pracy,*

'Online training courses', 'Books, websites with webinars for parents', 'Training at work'.

Another research area was an attempt to determine the level of children's knowledge in their caretakers' opinions.

gdyż pracuje 8h przy komputerze i jest to obowiązkowe dla każdego pracownika", „Ze szkoleń internetowych”, „Książki, strony internetowe z webinarami dla rodziców”, „Szkolenia w pracy”.

Kolejnym obszarem badań była próba określenia poziomu wiedzy dzieci w opinii opiekunów.

1 – none (the child is not aware of dangers, does not take care of data security, does not comply with the rules)

5 – high (the child is aware of dangers, can take care of data security, complies with the rules)

1 – żadna (dziecko nie zna zagrożeń, nie dba o bezpieczeństwo danych, nie przestrzega zasad)

5 – duża (dziecko zna zagrożenia, potrafi zadbać o bezpieczeństwo danych, przestrzega ustalonych zasad)

Chart 7. Knowledge possessed by children about the use of screens according to parents

Wykres 7. Wiedza jaką, zdaniem rodziców, posiadają na temat korzystania z ekranów, dzieci

Source: based on own research.

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

Making use of the five-stage scale, the surveyed parents did not indicate clearly that the level of knowledge about the use of screens by their children is high (7 persons) or none (2 persons). Most parents declared that children have a moderate level of knowledge (18 persons), which means that one of the aforementioned aspects is not fully carried out by them. The low level of knowledge was declared by 12 surveyed parents and the average level was reported by a slightly smaller group (11 parents). In the context of media education, the certainty of parents that children possess knowledge of the rules of using screens to a lesser or bigger extent is a positive aspect.

One of the sources of knowledge can also be school classes responding to the needs of media education – e.g., related to online security or the rules of use of electronic devices. Over one

Badani rodzice, korzystając z pięciostopniowej skali, nie wskazali jednoznacznie, że poziom wiedzy na temat korzystania z ekranów przez ich dzieci jest duży (7 osób) bądź żaden (2 osoby). Najwięcej rodziców zadeklarowało, że dzieci posiadają umiarkowany poziom posiadanej wiedzy (18 osób), czyli któryś z wymienionych elementów nie jest przez nich w pełni realizowany. Niewielki poziom wiedzy zadeklarowało 12 badanych rodziców, i niewiele mniej poziom średni – 11. Pozytywnym aspektem, w kontekście edukacji medialnej, jest pewność rodziców, że dzieci posiadają, w mniejszym lub większym stopniu, wiedzę na temat zasad korzystania z ekranów.

Jednym ze źródeł wiedzy mogą być także zajęcia szkolne, odpowiadające na potrzeby edukacji medialnej – np. związane z bezpieczeństwem w Internecie czy zasadami korzystania

half of respondents said that they do not know if such classes are held in the school attended by their children, 14 respondents know about such classes, and the lack of such classes is declared by 7 parents.

z urządzeń elektronicznych. Ponad połowa badanych opowiedziała, że nie wie, czy w szkole, do której uczęszczają ich dzieci, odbywają się takie zajęcia (29 osób), o ich istnieniu wie 14 badanych, a brak takich zajęć deklaruje 7 rodziców.

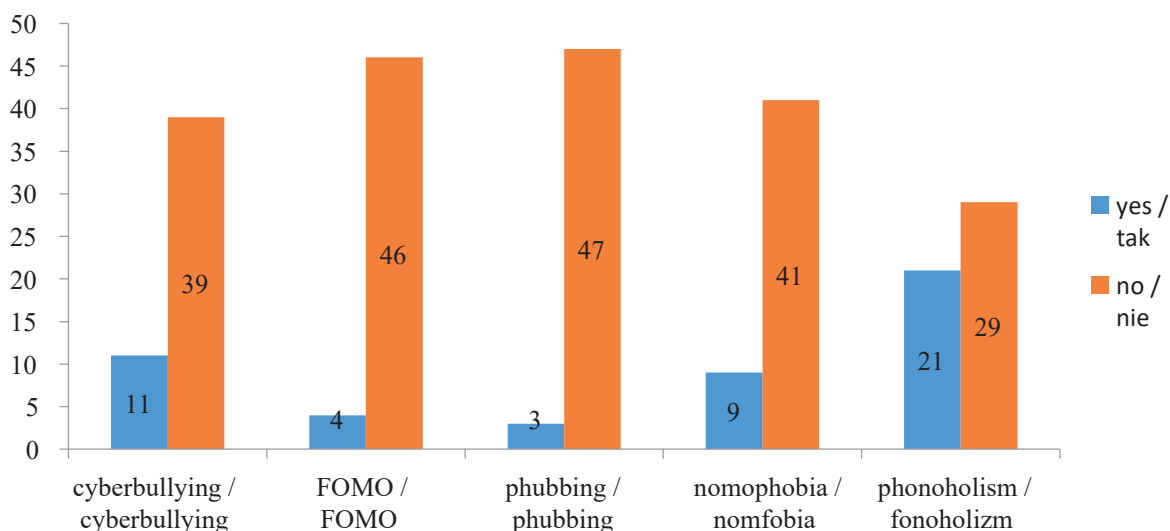

Chart 8. Knowledge of selected terms related to online security

Wykres 8. Znajomość wybranych pojęć z zakresu bezpieczeństwa w Internecie

Source: based on own research.

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

The results of the research show that most parents are familiar with terms concerning online security and the use of electronic devices. Most parents are familiar with phonoholism (21 persons), one half less know cyberbullying and a few are familiar with nomophobia.

More than one half of surveyed parents shared their answers about how they understand the concept of media education. The following answers were the most similar to the definition of media education:

- *Learning to use the media wisely and safely. At that age, first of all, I try to teach my children that the virtual world is not the same as the real one, that it cannot be more important. I pay attention to the contents they view, trying to suggest what is valuable and what is just a waste of time. I convince my children that commercials do not always tell the truth, and the image of people in social media has little in common with reality (I have three girls). The issue of threats, including data theft, is a river topic, but I bring it up whenever there is an opportunity to present an example right away.*

Wyniki badania wskazują, że większości rodzicom pojęcia z zakresu bezpieczeństwa w Internecie oraz zjawisk związanych z korzystaniem z urządzeń elektronicznych, są znane. Najwięcej zna pojęcie fonoholizm (21 osób), połowę mniej pojęcie cyberbullying i kilkoro zna pojęcie nomofobia.

Ponad połowa badanych rodziców podzieliła się odpowiedziami na temat tego, jak rozumieją pojęcie edukacji medialnej. Spośród wszystkich odpowiedzi najbardziej zbliżone do definicji edukacji medialne były odpowiedzi:

- *Nauką mądrego i bezpiecznego korzystania z mediów. W tym wieku, przede wszystkim, staram się wpoić dzieciom, że świat wirtualny to nie to samo, co rzeczywistość, że nie może być ważniejszy. Zwracam uwagę na treści, które przeglądają, starając się kierunkować ich na to, co wartościowe, a co jest jedynie trwoniem czasu. Uzmysławiam dzieciom, że reklama nie zawsze jest zgodna z prawdą, a obraz ludzi w mediach społecznościowych ma niewiele wspólnego z realiem (mam 3 dziewczynki). Kwestia zagrożeń, w tym kradzieży danych, to temat rzeka, ale poruszam go, kiedy*

- *Information what programs are suitable for the child's age and what are not, what contents he/she may watch and what he/she may not, how many hours he/she can spend in front of the screen, why screens are harmful and why they can be used only sporadically. The values I want my child to cultivate and deepen knowledge about. I want him/her to be exposed to many stimuli in the real world rather than the virtual one.*
- *Education on the smart use of the Internet, where to look for the information we need, awareness that information found on accidental websites may be wrong, on online security, on the protection of privacy in social media, awareness that not all contents are valuable, on the lack of tolerance for online hate, on hazards to health resulting from the long use of screens.*

Most other answers indicated that parents associate media education with passing knowledge about the media and the Internet; secondly, they associate it with the awareness about the use of electronic devices and then indicate that it is an educational aid or helps to obtain knowledge. Parents' answers divided into areas are shown in Table 1.

- *jest ku temu okazja, żeby od razu przedstawić przykład.*
- *Informacją co jest przeznaczone dla wieku dziecka a co nie, jakie treści może oglądać a jakie nie, ile godzin może spędzać przed ekranem, dlaczego ekrany szkodzą i dlaczego wolno z nich korzystać tylko sporadycznie. Wartości jakie chce by dziecko kultywowało i pogłębiało wiedzę. Chcę by miało kontakt z wieloma bodźcami w rzeczywistym świecie a nie wirtualnym.*
- *Edukowanie o mądrym korzystaniu z Internetu, gdzie szukać informacji których potrzebujemy, o tym, że informacje znalezione na przypadkowych stronach mogą być błędne, o bezpieczeństwie w sieci, o ochronie prywatności w social mediach, o tym że nie wszystkie treści są wartościowe, o braku tolerancji dla hejtu w sieci itd, o zagrożeniach dla zdrowia wynikających z długiego korzystania z ekranów.*

Pozostałe odpowiedzi w większości wskazywały, że rodzice edukację medialną utożsamiają z przekazaniem wiedzy na temat mediów i świata internetowego, w drugiej kolejności łączą ją ze świadomością na temat korzystania z urządzeń elektronicznych, następnie wskazują, że jest ona pomocą w nauce czy zdobywaniu wiedzy. Podzielone na obszary wypowiedzi rodziców zamieszczono w tabeli 1.

Table 1. Concept of media education

Tabela 1. Pojęcie edukacji medialnej

KNOWLEDGE / WIEDZA	Something important. Teaching the child how to use the omnipresent media, how to find information, and how to be secure and responsible. / Czymś istotnym. To nauka dziecka w jaki sposób korzystać z wszechobecnych mediów, jak znaleźć informacje oraz nauka o bezpieczeństwie i odpowiedzialności.
	The child should have access to electronic devices because the world moves forward – we must teach children how to use the media responsibly. / Dziecko powinno mieć kontakt z elektroniką ponieważ świat idzie do przodu, trzeba uczyć dzieci odpowiedzialnego korzystania z mediów.
	Teaching the proper selection of contents viewed online. / Nauczanie o odpowiedniej selekcji treści poznawanych w Internecie.
	Informing about online threats, how to avoid them and how to use the Internet safely. / Uświadomić jakie są niebezpieczeństwa w sieci i jak ich przestrzegać oraz jak bezpiecznie korzystać z Internetu.
	An important element of learning – I want the child to know how to use the media and what is wrong with their excessive use. / Ważnym elementem nauki, chcę aby dziecko wiedziało jak korzystać z mediów o co jest złego w ich nadużywaniu.
	Teaching the child to make proper use of the Internet or television. / Nauka właściwego korzystania przez dziecko, z zasobów Internetu czy telewizji.

AWARENESS / ŚWIADOMOŚĆ	Making the child aware that games or cartoons are not an important part of daily life. Everything is for people, but should be used smartly. / Uświadamianie dziecka, że gry czy bajki to nie jest istotna część dnia codziennego. Wszystko dla ludzi, ale z głową.
	Showing the strengths and weaknesses of the media and electronic devices to the child. / Pokazanie dziecku plusów i minusów mediów i elektroniki.
	Educating the child on the Internet and online activity. / Kształtowanie dziecka pod kontem Internetu, i działalności w nim.
	Showing interesting websites to the child, warning against online dangers. / Pokazanie dziecku ciekawych stron internetowych, przestrzeganie przed niebezpieczeństwem czyhającym w Internecie.
	Reasonable use of entertainment proposed by media devices, an opportunity to show and learn the world that is not at our fingertips and can be pictured by devices. / Rozsądnym korzystaniu z rozrywki proponowanej przez urządzenia medialne, możliwością pokazania i poznania świata, który nie jest na wyciągnięcie ręki a urządzenia pozwalają go zobrazować.
EDUCATIONAL AID / POMOC W NAUCZE	Developing interests by learning. / Rozwijaniem zainteresowań poprzez naukę.
	A way of learning. / Sposobem na naukę.
	How the media can help them gain knowledge and new skills and develop their interests. / Jak media mogą im pomóc w zdobywaniu wiedzy, nowych umiejętności, rozwijaniu zainteresowań.
	The possibility of finding quickly answers to questions that I am unable to answer as a parent. / Możliwość szybkiego znalezienia odpowiedzi na pytania na które ja jako rodzic nie znam odpowiedzi.

Source: based on own research.

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

Some of the answers referred to the significance of this phenomenon in the modern world: *'Sadly, it is unavoidable', 'An important part of functioning in these days', 'It is important, like the multiplication table in the past', 'A socially important issue', 'A necessary tool to function in society'*. The collected material contained also answers that were difficult to combine with the above distinctions and clearly indicated the things with which parents struggle: *'A failure, a source of conflicts, I do not know how to handle it', 'I think that more pressure should be put on the parent in this case', 'There is currently excessive access to bad content and information that sometimes leads to the child's aggressive behaviour when he/she watches YouTube channels'*. There were also two answers *'I do not know'*. Looking at the above opinions of parents about media education, we can notice how differently they look at this issue.

Summary and conclusions

Media education whose task is to prepare society for the proper use of available means of mass communication is not just the skill of using a phone or laptop – it is also the awareness of

Spośród udzielonych odpowiedzi kilka nawiązywało do istotności tego zjawiska we współczesnym świecie: *„Jest nieunikniona...niestety..”, „Ważną częścią funkcjonowania w tych czasach”, „Jest jak kiedyś nauka tabliczki mnożenia czyli jest ważna”, „Ważnym społecznie zagadnieniem”, „Niezbędnym narzędziem do funkcjonowania w społeczeństwie”*. W zebranych materiale pojawiły się także odpowiedzi, które trudno było połączyć z powyższymi rozróżnieniami, a wskazywały wyraźnie zmagania, jakie mają rodzice: *„Porażką, źródłem konfliktów, nie umiem sobie z tym radzić”, „Myślę że w tym przypadku większy nacisk powinien być na rodzica”, „Aktualnie za duży dostęp do złej treści, informacji która tworzy nie kiedy agresywne zachowanie dziecka- w przypadku gdy ogląda kanały na YouTube”*. Wśród odpowiedzi pojawiły się także dwa razy odpowiedzi *„nie wiem”*. Przyglądając się powyższymi wypowiedziom rodziców na temat edukacji medialnej można zauważyć, jak różne spojrzenia mają oni na ten temat.

Podsumowania i wnioski

Edukacja medialna, która ma za zadanie przygotować społeczeństwo do odpowiedniego korzystania z dostępnych środków komunikowania masowego, to nie tylko umiejętność

media impact, which can be both positive and negative. When analysing international trends in terms of media education, we can notice a higher commitment of countries to the implementation of systemic actions aimed at raising the awareness of citizens about the use of the media. These actions increasingly often encompass not only adults but also young people, children or seniors. Individual countries subordinate their educational activities to requirements set for them as members of the EU, UNESCO or another organisation. Also, many countries take a range of additional actions that largely go beyond the national state strategy to address the needs of their society. One of such countries is Finland, which implements a much larger strategy than the one applying within the scope of a European directive. Most of the undertaken activities fall under the Department of Media Education and Audiovisual Media within the Ministry of Education and Culture. One of the dynamically operating non-governmental organisations is the Finnish Society on Media Education, which plays an important role, also in the international arena, through activities addressed not only to the country's citizens. The organisation is supported by the Ministry of Education and Culture. This example shows the role that national policy can play in media education.

Looking at Poland, it is difficult to notice clearly any actions undertaken by the government. It turns out that even EU regulations imposing media education activity in the country are not implemented at the appropriate level. Poland does not have a uniform national strategy regulating the issues of media education, and a majority of activities are carried out within the Ministry of Education and Science and the Ministry of Digitalisation. Information about activities conducted in the field of media education is available on the website of the National Council of Radio Broadcasting and Television; however, the latest entries were published at the end of 2022. As in many other countries, the Polish education system lacks the subject 'media education', and actions are undertaken within the scope of subjects taught in the core curriculum. An increasing number of non-governmental organisations try to address the needs of media education. They undertake the education of children and young people, as well as their parents, for the purpose of their adequate preparation for the reception

korzystania z telefonu czy laptopa, to także świadomość oddziaływania mediów – zarówno wpływu pozytywnego, jak i negatywnego. Analizując trendy międzynarodowe, w kwestii edukacji medialnej, zauważalne jest zwiększone zaangażowanie krajów w realizację działań systemowych, mających na celu zwiększenie świadomości obywateli na temat korzystania z mediów. Działania te coraz częściej obejmują nie tylko dorosłych, ale również młodzież, dzieci czy seniorów. Poszczególne kraje podporządkowują swoje działania edukacyjne pod wymagania stawiane im w ramach przynależności np. do UE czy UNESCO. Wiele krajów podejmuje również szereg dodatkowych działań, które wykraczają znacznie poza narodową strategię państwa, wychodząc naprzeciw potrzebom swojego społeczeństwa. Jednym z takich krajów jest Finlandia, która realizuje znacznie szerszą strategię, niż ta obowiązująca w ramach europejskiej dyrektywy. Większość podejmowanych działań podlega pod Departament Edukacji Medialnej i Mediów Audiowizualnych, w ramach Ministerstwa Edukacji i Kultury. Jedną z prężnie działających organizacji pozarządowych jest Fińskie Towarzystwo Edukacji Medialnej, które odgrywa istotną rolę, również na arenie międzynarodowej, poprzez aktywności, skierowane nie tylko do obywateli kraju. Organizacja wspierana jest przez Ministerstwo Edukacji i Kultury. Przykład ten obrazuje, jaką rolę w kwestii edukacji medialnej może odgrywać polityka kraju.

Spoglądając na grunt polski trudno jednoznacznie zauważyć działania podejmowane przez rząd. Okazuje się bowiem, że nawet regulacje unijne, narzucające działalność w kwestii edukacji medialnej w kraju, nie są realizowane na odpowiednim poziomie. Polska nie posiada jednolitej strategii narodowej, regulującej kwestie związane z edukacją medialną, większość aktywności realizowana jest w ramach Ministerstwa Edukacji i Nauki oraz Ministerstwa Cyfryzacji. O działaniach realizowanych w obszarze edukacji medialnej przeczytać można na stronie internetowej KRRiT, niestety ostatnie aktualne wpisy, pochodzą z końca 2022 roku. W polskim systemie nauczania, podobnie, jak w wielu innych krajach, nie znajduje się przedmiot pod nazwą „edukacja medialna”, a działania podejmowane są w ramach przedmiotów realizowanych w podstawie programowej. Naprzeciw potrzebom edukacji medialnej wychodzi coraz więcej organizacji pozarządowych. Podejmują się one kształcenia dzieci

of the media. Media education is constantly an issue of concern for researchers and scientists, including media experts, who highlight the increasing need to introduce systemic changes in the national approach to media education during the preparation of conferences and materials.

The primary goal of the present research was to check if parents of children at the stage of early school education possess knowledge about media education. The results concerned the understanding of media education by parents of children in the period of early school education, indicated the level of parents' knowledge about the online security of children and the time spent for surfing online. The respondents also answered how they understand the concept of media education. The presented results indicate that parents possess knowledge about media education. Looking in detail at the obtained answers, we must say that this knowledge is very varied. Few of the surveyed parents can precisely define the concept of media education as the entire process where not only the use of knowledge but also its acquisition, skills and critical analysis are important. The results show that not all parents understand media education as an opportunity to teach children how to function properly in the media world; for some of them it is a support tool in the daily school education process. Interesting opinions were also expressed by parents who indicated that media education is a difficulty or challenge to them. The results showed that concepts related to phone addiction or cyberviolence, such as cyberbullying, FOMO, phubbing or nomophobia, are unknown to many parents. Few of the surveyed parents undertake to obtain professional knowledge about education from training courses, online publications or books. Their knowledge is, therefore, based on their own experience, which may prove insufficient to support their child in the media education process in the course of time.

The collected material made it possible to analyse the ways in which parents introduce elements of media education into their children's lives. According to research, many of them regularly talk about online security and about the rules of using electronic devices. Such conversations are held between parents and children at least once a week or once a month. In many cases, parents talk to children only when this is necessary. Thus, conversations are one

oraz młodzieży, a także ich rodziców, w celu odpowiedniego przygotowaniu do odbioru mediów. Kwestia edukacji medialnej stale znajduje się w kręgu zainteresowania badaczy oraz naukowców w tym medioznawców, którzy przygotowując liczne konferencje oraz materiały, wskazują na coraz większą konieczność wprowadzenia systemowych zmian w podejściu edukacji medialnej w kraju.

Głównym celem przeprowadzonych badań było sprawdzenie czy rodzice dzieci na etapie edukacji wczesnoszkolnej posiadają wiedzę na temat edukacji medialnej. Wyniki dotyczyły rozumienia edukacji medialnej przez rodziców dzieci w okresie edukacji wczesnoszkolnej, wskazały, jaki jest poziom wiedzy rodziców na temat bezpieczeństwa dzieci w Internecie oraz czasu poświęcanego na surfowanie w sieci. Badani odpowiadali również, jak rozumieją pojęcie edukacji medialnej. Zaprezentowane wyniki wskazują, że rodzice posiadają wiedzę w zakresie edukacji medialnej. Uszczegółowiając jednak pozyskane odpowiedzi, należy stwierdzić, że wiedza ta jest bardzo zróżnicowana. Niewielu z badanych rodziców w precyzyjny sposób potrafi określić pojęcie edukacji medialnej, jako całego procesu, w którym ważne jest nie tylko korzystanie, ale także zdobywanie wiedzy, umiejętności i krytyczna ich analiza. Wyniki ukazują, że nie wszyscy rodzice rozumieją edukację medialną, jako naukę swoich dzieci odpowiedniego funkcjonowania w świecie mediów, dla części z nich jest ona elementem wsparcia, w codziennym procesie nauki szkolnej. Interesujące okazały się także wypowiedzi rodziców, którzy wskazywali, że trudnością czy wyzwaniem jest dla nich edukacja medialna. Wyniki pokazały, że dla wielu rodziców nieznanne są pojęcia związane z uzależnieniem od telefonu czy cyberprzemocą – cyberbullying, FOMO, phubbing czy nomofobia. Niewielu z badanych rodziców podejmuje się zdobywania profesjonalnej wiedzy na temat edukacji, korzystając ze szkoleń, publikacji dostępnych w Internecie czy książek. Ich wiedza bazuje, więc na własnych doświadczeniach, które być może z czasem będą niewystarczające, by wspierać dziecko w procesie edukacji medialnej.

Zebrany materiał pozwolił na analizę sposobów, w jaki rodzice wprowadzają elementy edukacji medialnej w życie swoich dzieci. Z badań wynika, że wielu z nich regularnie prowadzi rozmowy o bezpieczeństwie w Internecie, a także zasadach korzystania z urządzeń elektronicznych.

of the elements of media education. Apart from talking about online security, parents introduce also the rules of use of electronic devices by children. Few of the surveyed parents use apps dedicated to parental control; most of them agree upon the rules of using the screens with the child, instead of making decisions independently. This allows us to conclude that they do not only try to impose rules on their children, but also to understand their needs in the use of electronic devices. Consequently, children gain a broader awareness of their own impact on how they can use a computer, tablet or phone. In the future, this will help them use electronic devices consciously.

The above results of research showed that threats and opportunities on the part of the media and the Internet are known to a majority of surveyed parents. Parents associate the world of the media and electronic devices not only with threats – they notice also the opportunities that it offers to their children. Among negative consequences, they indicated most frequently that they are familiar with reduced concentration and attention, nervousness, the neglect of school/household duties and reduced physical activity.

To sum up, we can say that parents of children at the stage of early school education possess knowledge about media education, try to acquire it and pass it to their children in an adequate manner. They also try to follow their children with regard to their use of electronic devices. The question is: how long will they be able to do so if their current knowledge is not clearly systematised and supplemented?

Takie rozmowy odbywają się pomiędzy rodzicami a dziećmi minimum raz w tygodniu lub raz w miesiącu. W wielu przypadkach rodzice rozmawiają z dziećmi tylko wówczas, kiedy pojawia się taka konieczność. Rozmowa jest, więc jednym z elementów edukacji medialnej. Rodzice, obok rozmowy o bezpieczeństwie w Internecie, wprowadzają także zasady korzystania przez dzieci z elektroniki. Niewielka ilość badanych rodziców korzysta z aplikacji dedykowanych kontroli rodzicielskiej, w większości zasady korzystania z ekranów ustalają wspólnie z dzieckiem, a nie samodzielnie. Pozwala to wysnuć wniosek, że starają się, nie tylko narzucić dzieciom zasady, ale również zrozumieć ich potrzeby w kwestii korzystania z elektroniki. Dzięki temu dzieci zdobywają większą świadomość tego, że one także mają wpływ na to, jak mogą używać komputera, tabletu czy telefonu. W przyszłości pozwoli im to świadomie korzystać z urządzeń elektronicznych.

Powyższe wyniki badań ukazały, że zagrożenia i możliwości ze strony mediów i Internetu, znane są większości badanych rodziców. Świat mediów i elektroniki nie kojarzy się rodzicom jedynie z zagrożeniami, ale dostrzegają także szanse, jakie niesie ich dzieciom. Wśród negatywnych skutków, zdecydowanie najczęściej, wskazywali, że znana jest im zmniejszona koncentracja i uwaga, nerwowość, zaniedbywanie obowiązków szkolnych/ domowych oraz ograniczenie aktywności ruchowej.

Reasumując można stwierdzić, że rodzice dzieci w okresie edukacji wczesnoszkolnej posiadają wiedzę na temat edukacji medialnej, starają się ją przyswajać oraz w odpowiedni sposób przekazywać swoim dzieciom. Próbują także podążać za swoimi dziećmi w kwestii korzystania przez nich z urządzeń elektronicznych. Pytanie, na jak długo będą w stanie to robić, jeśli wiedza przez nich posiadana, nie jest jasno usystematyzowana oraz uzupełniana?

Bibliografia:

1. Drzewiecki, P. (2013). *Edukacja medialna a nauczanie religii w szkole*. Warszawa: Dom Wydawniczy ELIPSA.
2. Encyklopedia PWN, hasło: edukacja medialna. Pobrano z <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/edukacja-medialna;3896548.html> (dostęp 26.08.2023r.).
3. Fedoro, A., Mikhaleva, G., (2020). *Current Trends in Media and Information Literacy in Research and Scientific Publications of the early 21st century*. Pobrane z: https://www.researchgate.net/publication/347264691_Current_Trends_in_Media_and_Information_Literacy_in_Research_and_Scientific_Publications_of_the_early_21st_century, DOI: DOI:10.13187/ijmil.2020.2.153.
4. Geddes, W., Sawalha, N., Adams, K., (2020). *Jak zapewnić dzieciom bezpieczeństwo w internecie*. Wydawnictwo Olesiejuk.
5. Granat, A. (2019). *Recepcja mediów. Badania nad odbiorem przekazów masowych w praktyce edukacji medialnej*. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.
6. Jędrzejko, M.Z., Taper, A., Kozłowski, T. (2020). *Cyberzaburzenia. Cyberuzależnienia*. Warszawa: Oficyna Wydawnicza von Velke, Ostrowiec Świętokrzyski: Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości.
7. Komisja Europejska, oficjalna strona internetowa - https://commission.europa.eu/index_en.
8. Kosmalska, B. (2019). *Edukacja medialna w rodzinie*. *Studia Edukacyjne nr 53*, s. 301-320. DOI: 10.14746/se.2019.53.17.
9. KRRIT (Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji), definicja edukacji medialnej. Pobrano z <https://www.gov.pl/web/krrit/czym-jest-edukacja-medialna> (dostęp 28.08.2023).
10. Lwandik, M. (2023). *Media Literacy: Is Its Importance Known?* Pobrane z: SSRN: <https://ssrn.com/abstract=4321599>, <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4321599>.
11. Murawska-Najmiec, E. (2012). *Organizacje międzynarodowe: edukacja medialna w polityce Unii Europejskiej i UNESCO*. W: J. Lipszyc (red.), *Cyfrowa przyszłość, edukacja medialna i informacyjna w Polsce, raport otwarcia*. Pobrane z: <https://fundacja.wolnelektury.pl/wp-content/uploads/2012/01/Raport-Cyfrowa-Przysz%C5%82o%C5%9B%C4%87-.pdf>.
12. Nowicka, E. (2020). *Rodzinna edukacja medialna przygotowaniem do funkcjonowania dziecka w świecie mediów*. *Wychowanie w Rodzinie, t. XXII (1/2020)*, s. 257-266. DOI: 10.34616/wwr.2020.1.257.266.
13. Ogonowska, A. (2013), *Współczesna edukacja medialna: teoria i rzeczywistość*. Kraków. Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego.
14. Ptaszek, G. (2019). *Edukacja medialna 3.0. Krytyczne rozumienie mediów cyfrowych w dobie Big Data i algorytmizacji*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
15. Ratajski, S. (red.) (2019). *Edukacja medialna jako wyzwanie*. Warszawa. Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie, Polski Komitet do spraw UNESCO.
16. Siemieniecki, B. (2021). *Przedmiot i zadania mediów w edukacji*. W: B. Siemieniecki (red.), *Pedagogika medialna (s.79-104)*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
17. Strykowski, W. (2003). *Pedagogika i edukacja medialna w społeczeństwie informacyjnym*. W: S. Juszczak (red.), *Edukacja medialna w społeczeństwie informacyjnym (s.13-24)*. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek.
18. Taper, E.A. (2021). *Twoje dziecko w sieci. Przewodnik po cyfrowym świecie dla czasami zdezorientowanych rodziców*. Kraków: Wydawnictwo Literackie.
19. Yanarates, E. (2020), *Media Literacy: A Conceptual Analysis*. Pobrane z: (PDF) *Media Literacy: A Conceptual Analysis (researchgate.net)*.